

היה גם הוא נוסע. ממכתב אחר של הנ"ל רואים אנו שאמנם נסע לאמריקה, כפי הנראה בהסכמתו של הרב גוטמאכר, אבל חזר משם "כי לא יכול היה שם לחיות בתור בר-ישראל".

כאב רחמן היה ר' אליהו לתלמידיו. והם היו כרוכים אחריו גם אחרי יציאתם מהשיבה. ישנם רבים שהוא שלחם לבית מדרש לרבנים של הרב ד"ר. עזריאל הילדסהיימר בברלין. אבל היתה שאלת הקיום עבורם והוא נתן להם המלצות אל הרב הילדסהיימר ואל הנדבנים הגדולים כגון יאהאן האף ואחרים, בברלין.

תלמידו יוסף במהר"ש יאזעפזאהן כותב מברלין בשנת תרכ"ט. לאחר שקבל הסכמה מאת רבו ר' אליהו ללכת לברלין ללמוד שם, נשאר עוד זמן מה בבית הוריו ואח"כ נסע ברלינה. ובמשך הימים המועטים שנמצא בברלין נוכח לדעת, כי ימצא פה תכלית אם יהיו לו די צרכיו. אמנם ידע מראש, כי יהיה לו קשה בזמן הראשון, אבל מה היה עליו לעשות? לשבת על סיר הבשר בבית הוריו, ומה יאמרו "הגויים" (המשמאילים) לאמר: "חזו לזה, שלמד תורה ואיך היה לו". ועתה מבקש מאת הרב גוטמאכר "כי יכתוב אל האדון יאהאן האף, אשר ד"ר הילדסהיימר יבא אליו לקבל סך גדול עבור הסמינה, ואם יכתוב לו אדמו"ר להיטיב עמו, אולי לא ימאן. גם הרב המפורסם מו"ה צבי קאלישר אשר כותב המכתב היה אצלו בעברו דרך טהורן יעץ לו עצה זו".

ובמכתב אחר כותב אליו תלמידו הנ"ל ומבשר לו

בשורה טובה: "היות שיודע שבשמחתי לו שמחה, ששחרר מעבודת הצבא לשנה אחת".

היו לו להרב גוטמאכר ידידים בין כל שדרות העם היהודי ולא רק רבנים הוקירו אותו אלא גם אנשי בורסה אלי הכסף היו שומעים לו ולא היה דבר קשה בשבילם לעשות כל מה שבקש מהם הצדיק מגריידיץ.

והנה מכתב מידידו איזידור קאהן מברלין, שכותב לר' אליהו בשנת תרל"ד בשפה הגרמנית, ומודיע לו שהשיג את התמיכה בעד תלמידו אליטצקי אצל קרוביו ומכיריו בסך 120 ר"ט לשנה. קאהן זה מסביר במכתבו, שאמנם קשה היה לו ללכת לביתו של כל אחד מן הנדבנים אבל עשה זאת כדי שלא לסרב לדברי הרב. והבחור כבר קבל מידו סכום כסף למחיתו להפתעתו הגדולה. וגומר את מכתבו ומיעץ לר' אליהו לחוס על עצמו ולא להתאמץ מעל ליכולתו. וכותב על עצמו שמתוך עבודתו המאומצת בבורסה הוא מתעייף ויש לו מיחושי ראש ועצבנות ומבקש שר' אליהו יתפלל עבורו.

תלמידיו ומעריציו היו מפוזרים בארצות רבות ויש מהם שנדדו אף מעבר לים. ומכל קצוי תבל פנו אליו בבקשת עצה והדרכה. וכך הלכו קשריו והתרחבו הרחק מעבר לגבולות עירו וארצו. המצב הכלכלי של היהודים במזרח אירופה, בזמנו של הרב גוטמאכר מלפני כמאה שנה, היה קשה. העוני והדחקות היו מנת חלקם של רוב יהודי העיירות הקטנות. דבר זה אלץ רבים מהם לעקור ממקומם ולנווד לאנגליה וגם לאמריקה, שקרצה מרחוק לעניים הללו